

0 1 cm

5 pav. Sidabrinis kabutis. A. Venckūno nuotr.

Fig. 5. A silver pendant.

0 3 cm

6 pav. Akmeninis verpstukas. A. Venckūno nuotr.

Fig. 6. A stone spindle whorl.

Aptikta statybinės keramikos – plokščių ir olandiško tipo čerpių, grindų plytelių. Individualūs radiniai, be paminėtųjų, tai geležinės batų pasagėlės, peiliai, du akmeniniai verpstukai (6 pav.), XVII–XVIII a. stiklinių indų fragmentai.

Paskutiniame darbų etape atlikti žvalgomieji tyrimai buvusio VRM autoūkio garažo vietoje (Vingrių g. 5A), esančio į V nuo tirto sklypo (1 pav.). Jų metu fiksuotas daugiau nei 2,2 m storio kultūrinis sluoksnis. Nustatyta, kad tirto ploto PV dalyje (šurfas 1) kultūrinio sluoksnio horizontai iki 1,2–1,3 m gylio suardyti XX a. II pusėje. Giliau prasideda 60 cm storio XVII a. datuojamas kultūrinio sluoksnio horizontas. R dalyje (šurfas 2) kultūrinis sluoksnis iki 2,2 m gylio suardytas XX a. II pusėje. Čia nejudintas sluoksnis nepasiektas. Šurfo 3 vietoje iki 1,8 m gylio fiksuotas nuslinkusio nuo buvusio šlaito smėlio sluoksnis, kuriame surasta XVII–XIX a. archeologinių radinių.

Vingrių St. 3A

Three horizons are distinguishable in the 3.2–3.5 m thick cultural layer recorded during the 2013 excavation on the plot at Vingrių St. 3A (Fig. 1). Upper horizon 1 is from 1.8 m thick on the W side of the excavated area to 1.1 m on its E and consists of the 20th century surface, which has been dug up during field evaluations. 18th century, 40–60 m thick horizon 2 was distinguished at a depth of 1.5–1.8 m. 17th century, 0.8–1.2 m thick horizon 3 was recorded at a depth of 2.2–2.4 m.

Features dating to the late 16th / early 17th–18th centuries were discovered on the plot. Fragments of two 18th century stone pavings were in areas 1–3. The remains of two late 17th century ovens (pottery kilns) were found in the W part of the excavated area (areas 1–2) (Figs. 2, 3). Fragments of a late 16th – early 17th centuries (sunken) outbuilding connected with metal working were recorded in area 1 (Fig. 4).

1988 finds were discovered and catalogued. 16th–18th centuries household pottery was found the most, followed by late 16th–17th centuries, green and polychrome glazed panel stove tiles (*Blattkacheln*), the bulk of which had floral, Moorish, or trellis designs. A small percentage had coats–of–arms: the Polish eagle or the Jesuit seal. Construction ceramics: floor tiles and flat and Dutch roof tiles were also found. The individual finds include silver pendant (Fig. 5), iron heel plates, knives, two stone spindle whorls (Fig. 6), and fragments of 17th–18th centuries glass vessels.

Ignas Sadauskas

J. Basanavičiaus gatvė 15

2013 m. gegužės–rugsėjo mėnesiais KPA atliko žvalgomuosius tyrimus ir žvalgymus sklype J. Basanavičiaus g. 15 Vilniuje, suprojektuotos požeminės automobilių stovėjimo aikštelės vietoje. Tirta vieta patenka į Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 25504) ir Vilniaus miesto istorinės dalies, vadi-

namos Naujamiesčiu (UK 33653), teritoriją. Šis sklypas yra buvusio istorinio priemiesčio už Trakų vartų (vėliau žinomo kaip Didžioji Pohulianka) dalis. XVII–XVIII a. aplinkinė teritorija buvo menkai urbanizuota, tankiau buvo užstatyta tik teritorijos dalis iš karto už Trakų vartų (dabartinė J. Basanavičiaus gatvės pradžia). Tuo metu čia suformuoti sklypai su retu mūriniu ir mediniu užstatymu bei sodais ir daržais priklausė evangelikų reformatų bendruomenei. XVIII a. pabaigoje – XIX a. viduryje dabartinė J. Basanavičiaus g. 15 sklypo vieta ir aplinkinė teritorija priklausė Šv. Dvasios vienuolyno dominikonams. Priemiesčio vaizdas kardinaliai pradėjo keistis realizuojant 1875 m. Vilniaus miesto plėtros planą. XIX–XX a. sandūroje šioje teritorijoje suformuotas dabartinis mūrinis išplanavimas ir užstatymas. Dabar J. Basanavičiaus g. 15 sklype esantis namas pastatytas 1896–1897 m.

Šio straipsnio autorius 2013 m. sausio mėnesį atliko žvalgomuosius tyrimus J. Basanavičiaus g. 15 sklype stovinčio pastato pirmo aukšto viduje. Jų metu ištirti 5 šurfai, iš viso 5,56 m^2 plotas. Tyrimų metu fiksuotas 1,1–2,6 m storio pastato statybos ir gyvavimo laikotarpiu datuojamas kultūrinis sluoksnis. Taip pat sklypo kieme vykdyti žvalgymai, kurių metu betoninio atitvaro demontavimo darbų vietose žvalgytas 10 m^2 plotas (*ATL 2012 metais*, V., 2013, p. 674).

2013 m. gegužės mėnesį žvalgomųjų tyrimų metu suprojektuotos požeminės automobilių stovėjimo aikštelės vietoje ir šalia jos ištirti 6 1x1 m dydžio ir 1 2x2 m dydžio šurfas, iš viso 10 m^2 plotas. Jų metu fiksuotas 1,9–3,55 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVI a. II puse – XX a. Nustatyta, kad viršutiniai iki 1,1–2,2 m gylio permaišyti supiltiniai sklypo kiemo žemės sluoksniai suformuoti XIX–XX a. Taip pat konstatuota, kad apatiniai kultūrinio sluoksnio horizontai susiformavo XVI a. II pusėje – XVIII a. Šurfe 1 apie 1,1 m gylyje atidengtas apardytas geltonų plytų mūro fragmentas (plytos 26x13x6 cm dydžio), datuojamas sklype stovinčio pastato statybos laikotarpiu, t. y. XIX a. pabaiga. Šurfuose 4 ir 6 nuardžius viršutinį asfalto sluoksnį atidengti XX a. I puse datuojamo sklypo kiemo akmenų grindinio fragmentai. Žvalgomųjų tyrimų metu surinkta gausi XVI–XX a. datuojamos įvairios buitinės keramikos kolekcija, XVII a. datuojamų žalia bei polichromine glazūra dengtų koklių fragmentų, XVII a. datuojamos olandiškos kaolino pypkės kotelis, akučių ornamentu puošta kaulinė peilio kriauna (1 pav.) ir kiti dirbiniai.

1 pav. Akučių ornamentu puošta kaulinė peilio kriauna. I. Sadausko nuotr.

Fig. 1. The bone knife scale decorated with eyes.

Tų pačių metų gegužės–rugsėjo mėnesiais minimame sklype pastato pamatų pavedimo, hidroizoliavimo ir lietaus nuotekynės tvarkymo darbų vietose, taip pat nukasant sklypo viršutinius archeologiškai nevertingus kultūrinio sluoksnio horizontus iki 1 m gylio, gręžiant minimos stovėjimo aikštelės polius bei vykdant žemės kasimo darbus buitinių nuotekų tinklų avarijos likvidavimo darbų vietose vykdyti žvalgymai. Iš viso žvalgytas bendras 437 m^2 plotas. Žvalgymų metu šalia pastato Š sienos fragmentiškai atidengtas mūrinis nuotekų surinkimo rezervuaras (latrina), datuojamas pastato statybos laikotarpiu, t. y. XIX a. pabaiga. Taip pat vykdant žvalgymus būsimos stovėjimo aikštelės R dalyje atidengti mūro fragmentai, sumūryti iš lauko akmenų, renesansinių ir su brau-

komis plytų bei geltonų plytų (tokių pačių kaip šalia stovinčio pastato, XIX a. pabaigos). Pagal tai aptiktas mūras preliminariai datuojamas ne vėlesniu nei XIX a. pabaigos laikotarpiu. Žvalgymų metu aptikta XVII–XX a. datuojamos buitinės keramikos ir XVII a. datuojamų žalia glazūra dengtų koklių fragmentų.

Surinkti radiniai perduoti LNM.

J. Basanavičiaus St. 15

In 2013, seven test pits (a total of 10 m^2) were excavated at the site of a planned underground car park on the plot at J. Basanavičiaus St. 15. A 1.9–3.55 m thick cultural layer dating to the second half of the 16th–20th centuries was recorded. It was determined that the cultural layer's lower horizons formed during the second half of the 16th–18th centuries. An abundant collection of diverse 16th–20th centuries household pottery, fragments of 17th century green and polychrome glazed stove tiles, a 17th century Dutch kaolin pipe stem, a bone knife scale decorated with eyes (Fig. 1), etc. were collected. 437 m^2 were surveyed, during which, a late 19th century masonry sewage collection reservoir (latrine) was unearthed and 17th–20th centuries finds discovered.

Rytis Šiaulinskas

Subačiaus gatvė 24–26

2013 m. buvo atlikti žvalgomieji tyrimai Vilniaus senamiesčio sklype Subačiaus g. 24–26. Čia planuojama rekonstruoti pastatus, vidiniame kieme ir po esamais pastatais numatyta įrengti požeminius garažus. Jų metu iškasti 8 2x1 m dydžio šurfai (iš viso ištirtas 16 m^2 dydžio plotas) (1 pav.). 2008 m. archeologas T. Poška sklype atliko žvalgomuosius tyrimus, kurių

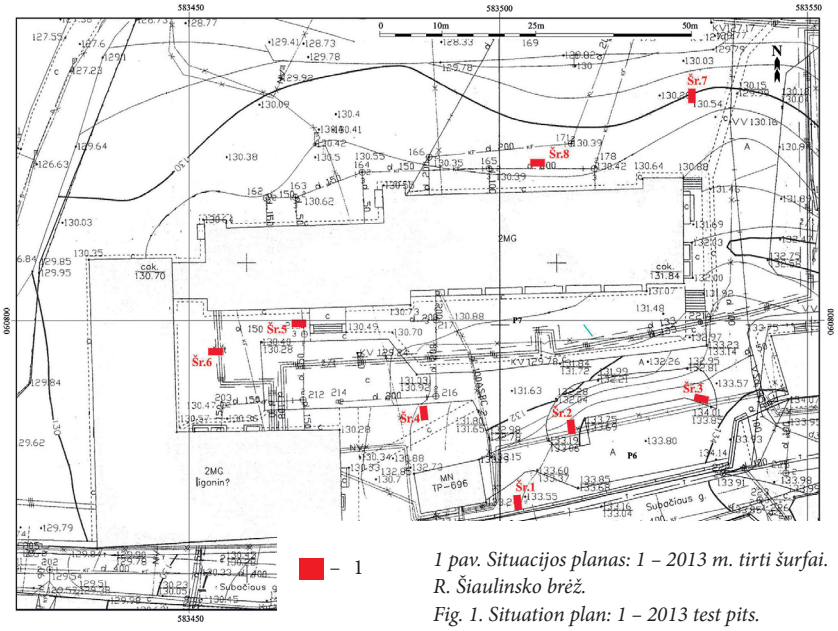

1 pav. Situacijos planas: 1 – 2013 m. tirti šurfai. R. Šiaulinsko brėž.
Fig. 1. Situation plan: 1 – 2013 test pits.